

Evaluering af Spor 18 –

Åben anonym rådgivning til unge borgere 18+

Resume og konklusion

Det fremgår af Byrådets budgetforlig fra september 2015, at det åbne rådgivningstilbud Spor18 skal evalueres. Sundheds- og Forebyggelsesudvalget besluttede et kommissorium for evalueringen på deres møde den 22. februar 2016. I rapporten besvares de 2 første dele af kommissoriet og der gives en uddybende evaluering i forhold til de målsætninger, der var opstillet ved etablering af Spor18.

Opsamling på besvarelse af kommissoriets punkt 1 om evaluering af Rådgivningsdelen.

Målet var at afdække om de unge trives bedre og er kommet videre efter rådgivningsforløbet.

Dette er belyst ved 6 brugerinterviews, der kan findes på de sidste sider i rapporten.

Fælles for alle interviews er at brugerne angiver at de trives bedre og at de er kommet videre med det, de henvendte sig med.

Eksempelvis siger brugerne

- *"Tanker og følelser er blevet mere overskuelige, man kender sig selv bedre, ved hvad man står for, hvorfor man tænker, handler og føler som man gør – lettere at arbejde med sig selv."*
- *"Fået vejledning til at tackle familieproblemer. Får hjælp ift. uddannelsesvalg/oversigt – også i samarbejde med uu vejleder."*
- *"Har tit følt livet meningsløst, men gennem samtaler i Spor18, er det blevet nemmere at få hverdagen til at fungere samt mobilisere indre styrke og balance, kender mig selv bedre – mere tiltro til mig selv. Har også arbejdet med sociale kompetencer. Tror, der ville have været brug for psykiatrisk hjælp, hvis der ikke havde været et tilbud i SPOR18."*
- *"Havde ikke været samme sted i dag, hvis jeg ikke havde fået hjælp i Spor18. Er blevet bedre til at tackle udfordringer, mærke egne grænser og hvad der er godt for mig. Er færdiguddannet bygningsmaler, men ønsker ikke at fortsætte i det erhverv. Er pt. Sygemeldt, det var for hårdt at være jobsøgende."*
- *"Har fået et mere positivt livssyn, hvilket har hjulpet mig ift. Uddannelse. Er i gang med HG og har lige søgt elevplads, er lettet over at vide, hvilken vej jeg gerne vil."*
- *"Fuldførte HF, arbejdede med dette som mål i Mental topform kursus, fik støtte og redskaber her til at holde fast og gennemføre. Har nu arbejde i butik, stort skridt i forhold til det sociale, det går godt."*

Flere har fået genskabt tiltroen til systemet, hvilket er godt udgangspunkt for fremtiden. Gennem kontakt med SPOR18 har de fået hjælp til at tackle udfordringerne der, hvor de var. Enten ved samtaler eller ved råd og vejledning, navigering i den sociale vejviser til at få det rigtige med på vejen. Dermed har der været tale om en forholdsvis billig ydelse i forhold til hvad der kunne være sket, hvis uddannelsen var droppet, psykiatrien kontaktet, lærepladsen droppet eller hvad der ellers var i spil.

Disse unge på kanten får den rette støtte og vejledning i tide og dermed investeres der før det sker og helt andre indsatser skal i spil.

Opsamling af besvarelse af kommissoriets punkt 2 om evaluering i sammenhæng med forebyggelse af frafald på uddannelsesstederne

Målet var at afdække om SPOR18 afspejler uddannelsesstedernes behov i relation til at forebygge frafald som følge af unges mentale mistrivsel.

I rapporten er dette belyst via afsnit, hvor uddannelsesledere og andre strategiske samarbejdspartnere har forholdt sig til målsætningen om, hvorvidt SPOR18 er tilgængeligt og dermed appellerer til målgruppen, både når det gælder fysisk tilgængelighed som de trygge rammer. Endvidere kan det ligeledes ses i interviewdelen. Det har dog været vanskeligt for de interviewede at forholde sig direkte til spørgsmålet om, hvorvidt det har forebygget frafald. Det kan imidlertid ses at i sammenligning med perioden før SPOR18 opleves det som en betydelig forbedring og en sikring af, at problemer fanges, inden de bliver for store og kræver mere indgribende foranstaltninger.

Det fremhæves som væsentligt at der ikke er visitation på tilbuddet, hvilket medfører at det er lettere tilgængeligt. Hvilket også medvirker til at indsatsen bliver tidligere, da der ikke ventes på en diagnose, men i stedet handles inden denne evt. måtte komme. Før SPOR18 var der mange unge over 18 år, der ikke havde noget tilbud eller steder at søge hjælp. Nedenfor er fremhævet hovedbudskaberne.

- Spor 18's tilstedeværelse på skolen og i området hvor de unge færdes sikrer tilgængelighed og kan derved bidrage til at forebygge, at mistrivselssudfordringer udvikler sig, da flere unge end ellers bliver hjulpet i en tidlig fase.
- Det faktum, at Spor 18 ikke kræver visitation kan bidrage til at mistrivselssudfordringer ikke udvikler sig, da flere unge end ellers bliver hjulpet
- For de skoler, der ikke har deres eget tilbud til unge med mistrivsel, er Spor 18 det eneste reelle tilbud - bortset fra ungepræsten – som såvel de unge med mistrivsel og personalet på skolerne kan overskue at benytte. Eksisterende alternativer som fx egen læge opleves som omstændeligt og som "et større skridt" at tage.
- Spor 18's gruppeforløb sikrer et relevant tilbud for de unge med mistrivsel ud over den individuelle rådgivning
- Spor 18's tilstedeværelse i det åbne rådgivningsrum i Study Support Centeret bidrager til at skabe åbenhed omkring psykisk sårbarhed, da det bidrager til at ligestille udfordringer med mental trivsel med øvrige udfordringer, som der rådgives om i Study Support Centeret
- Spor 18's medarbejdere er meget lydhøre og tilpasser deres aktiviteter efter uddannelsesinstitutionernes behov

Den samlede konklusion efter besvarelse af de 2 første dele af kommissoriet er i korte træk, at de unge trives bedre og er kommet videre efter rådgivningsforløbet. Endvidere er det sandsynligt, at tiltaget forebygger frafald på uddannelsesstederne, men det er vanskeligt for de interviewede at besvare dette spørgsmål præcist.

Indhold

Baggrund	5
Beskrivelse af åben anonym rådgivning 18+	6
Formål	6
Målgruppe.....	6
Personale i rådgivningen	6
Arbejdsopgaver, aktiviteter og netværk i rådgivningen	6
Datagrundlag og metode.....	8
Datagrundlag for analyse af de unges oplevelse af Spor 18.....	8
Datagrundlag for analyse af uddannelsesinstitutionernes oplevelse af Spor 18.....	8
Uddannelsesinstitutionernes samarbejde med Spor 18.....	9
Indledning.....	9
Tilgængelighed og forebyggelse	9
Styrket åbenhed omkring psykisk sårbarhed og tidlig opsporing.....	11
Fleksibilitet i Spor 18	12
Udbredelse af kendskab til tilbud og erfaringer vedrørende mental sundhed	12
Udbyggelse af netværks- og relationsdannelse med frivillige organisationer og andre forvaltninger	13
Interviews med brugere.....	14

Baggrund

I forbindelse med at ”projekt 24 timer” (den nuværende ”Ungekontakt”) overgik til drift, blev målgruppen ændret fra 13 – 23 år til 13 – 17 år. Denne ændring blev foretaget for at tilpasse rådgivningen til B&U forvaltningens målgruppe. I projektperioden var der et stigende antal unge fra 18 – 23 år med tegn på mistrivsel. Derfor blev der blandt samarbejdspartnere, ungdomsuddannelserne, UU, jobcenteret og SSP udtrykt bekymring med ændringen i målgruppen, da der ikke eksisterer et alternativ til ”24 timer” i Vejle Kommune for målgruppen.

Sundhedscenter Vejle og Team Sundhedsfremme og Forebyggelse tog i forlængelse heraf i sommeren 2014 initiativ til at etablere en åben anonym rådgivning til unge borgere 18+ med mental mistrivsel. Mental mistrivsel er særligt kendetegnende for 16 – 34 årige i Vejle Kommune jf. Sundhedsprofil 2013 og har bl.a. indflydelse på frafald i ungdomsuddannelserne, sygemeldinger og svage sociale netværk. Rådgivningen fungerer som tidlig opsporing og forebyggelse af mental mistrivsel og forebyggelse af alvorligere psykiske sygdomme. Rådgivningen tager udgangspunkt i at styrke borgerens empowerment og handlekompetencer, styrke netværksdannelsen blandt sårbare unge og give faktuel viden om andre tilbud i Vejle Kommune. Målet hermed er, at styrke den unges psykiske robusthed til at mestre sin aktuelle og fremtidige livssituation.

Det blev besluttet som en del af budgetforliget fra september 2015, at det åbne rådgivningstilbud Spor 18 skal evalueres. Sundheds- og Forebyggelsesudvalget godkendte på møde 22. februar 2016 kommissorium og tidsplan for evalueringen. Udvalget besluttede yderligere, at evalueringen skulle udvides med en evaluering af kapacitet i forhold til målgruppen og opgaven. Evalueringen skal anvendes som en del af Sundheds- og Forebyggelsesudvalgets beslutningsgrundlag vedrørende omfang af SPOR 18 ved budgetforhandlingerne 2016.

Evalueringsens del 2 forventes at foreligge i september 2016. Derefter samles de to dele og Byrådet får den samlede evaluering.

Beskrivelse af åben anonym rådgivning 18+

Formål

Åben anonym rådgivning til borgere 18+ med psykisk sårbarhed er gratis. Det er et mål, at tilbuddet skal være let tilgængeligt og fleksibelt. Der er arbejdet for, at alle relevante afdelinger, institutioner, professionelle og borgere får bedre overblik og kendskab til relevante tilbud i kommunen

Formålet med rådgivningen er yderligere:

- At styrke tidlig opsporing og forebyggelse, sådan at tegn på mental mistrivsel blandt unge ikke udvikler sig senere til alvorlig psykisk sygdom.
- At styrke psykisk robusthed, fællesskab og netværksdannelse blandt sårbare unge
- At styrke åbenhed omkring psykisk sårbarhed jf. Sundhedspolitikken
- At styrke unges handlekompetencer til tidligt at kunne registrere og handle på mistrivsel hos sig selv og andre.
- At medvirke til, at forebyggelsesindsatsen i forhold til mental sundhed går på tværs af forvaltninger og sektorer og derved styrke indsats og samarbejde.
- At sikre samlet kendskab til tilbud og erfaringer fra diverse projekter og indsatser, der omhandler mental sundhed, der foregår i kommunen, opsamles og udbredes. Derved forankres og kvalificeres Vejle Kommunes forebyggelsesindsatser og tilbud indenfor mental sundhed yderligere.
- At udbygge netværks- og relationsdannelse med frivillige organisationer og andre forvaltninger

Målgruppe

Målgruppen er borgere 18 år+, der bor i Vejle kommune. Tilbuddet henvender sig primært til borgere med livskriser, trivselsproblemer og lettere mentale mistrivselstilstande. Ved behandlingskrævende intervention henviser rådgiverne til eksisterende behandlingstilbud, eksempelvis akuttilbud, opsøgende teams, egen læge m.m. I en eventuel ventetid kan der ydes støttende samtaler i rådgivningen.

Personale i rådgivningen

Rådgivningen er bemandet med sundhedsfagligt uddannet personale, inklusiv en psykolog. De har blandt andet erfaring fra psykiatrien, rådgivningserfaring, kognitiv adfærdsterapeutisk efteruddannelse og er instruktører i Psykisk Førstehjælp. Alle er ansat på deltid.

Det samlede budget er på ca. 800.000 kr. årligt, inklusiv en 1 årig bevilling på 300.000 kr. der fortrinsvis anvendes til kompetenceudvikling af undervisere og andet relevant personale på uddannelsessteder, produktionsskoler m.m.

Arbejdsopgaver, aktiviteter og netværk i rådgivningen

Der er følgende arbejdsopgaver, aktiviteter og netværk i rådgivningen:

Individuel rådgivning: Personligt fremmøde, sms, eller mail, der gives støttende samtaler. Pårørende er velkomne efter aftale med den unge.

Gruppetilbud mestringsforløb og forbedring af handlekompetencer: Rådgivningstilbuddet starter med individuel kontakt. Ved behov etableres der løbende grupper, hvor der arbejdes med at udvide handlekompetence i forhold til at tackle mental mistrivsel i hverdagen. Formålet er, at skabe et netværk og fællesskab blandt sårbare unge, styrke mestringssevne, empowerment og udbrede viden om, hvor man kan få hjælp. Formen veksler mellem erfaringsudveksling, øvelser til at styrke psykisk robusthed, og oplæg om emner valgt af de unge.

Vidensspredning og oplysning: Rådgiverne tilbyder vidensoplæg om tidlige tegn på mental mistrivsel og styrkelsen af mental sundhed og trivsel blandt elever under uddannelse

Social vejviser: Der er udarbejdet et netværkskort, der er en "social vejviser" som skaber overblik over Vejle Kommunes tilbud omhandlende mental sundhed.

Samskabelse og partnerskaber: Rådgivningen vil medvirke til at facilitere samskabelse mellem frivillige organisationer, private virksomheder, brugernetværk og andre grupper i civilsamfundet. Omdrejningspunktet er oprettelsen af aktiviteter og initiativer, der vurderes værdiskabende af de unge selv i forhold til at styrke mental sundhed. Disse deltagere skal sidde med i rådgivningens sparringsgruppe og virke som sparringspartnere for rådgivningen.

Netværk: Udbygning og vedligeholdelse af faglige netværk, der omhandler mental sundhed, fx Sundby og kommunale netværk.

Psykisk førstehjælp: Rådgiverne har uddannelsen som instruktør i Psykisk førstehjælp, udviklet af PsykiatriFonden og TrygFonden, og tilbyder et 2-dages(12-timers) kursus til alle interesserede borgere og medarbejdere i Vejle Kommune.

Sparringsgruppen i den anonyme rådgivning

Til rådgivningen er etableret en sparringsgruppe bredt sammensat på tværs af sektorer og forvaltninger og med inddragelse af repræsentanter fra civilsamfundet. Formålet med sparringsgruppen er, at fremme vidensniveauet, kendskab til og samarbejdet omkring tilbud og indsatser i forhold til mental sundhed på tværs af forvaltninger og faggrupper.

Kompetenceudvikling af undervisere og andet relevant personale

Det indgår som en del af opgaven i 2016 at sikre kompetenceudvikling af ovennævnte, således at flere på uddannelsesstederne m.m. bliver i stand til selv at spotte mental mistrivsel og handle på det.

Nedenstående figur illustrerer Spor 18's arbejdsopgaver aktiviteter og netværk

Datagrundlag og metode

Evalueringen af Spor 18 er gennemført af to konsulenter. Således har en nyansat medarbejder i Sundhedsafdelingen gennemført evalueringen af Spor 18's tilbud i forhold til de unges perspektiv (Mål 1). I forhold til uddannelsesinstitutioners oplevelse af tilbuddene i Spor 18 i forhold til Mål 2 er evalueringen gennemført af konsulent i Digitaliserings- og Analyseafdelingen i Økonomi-, Arbejdsmarkeds- og Sundhedsforvaltningen. Begge evaluatore har ikke forudgående kendskab til Spor 18.

Evalueringen bygger på oplysninger fra medarbejderne omkring Spor 18 samt dagsordenspunkter og notater vedrørende tilbuddet.

Her udover er der indsamlet og analyseret nedenstående materiale.

Datagrundlag for analyse af de unges oplevelse af Spor 18

- Kvantitativ måling gennemført efter gruppeforløb
- Kvalitative interviews med 6 unge

Datagrundlag for analyse af uddannelsesinstitutionernes oplevelse af Spor 18

For at kunne redegøre for uddannelsesinstitutionernes oplevelse af Spor 18 (Mål 2), er Spor 18's mest centrale samarbejdspartnere på uddannelsesinstitutionerne interviewet. Samarbejdet med uddannelsesinstitutionerne foregår dels via Sundhedstyrelsens satspuljeprosjekt "Mental Sundhed", som alle de interviewede samarbejdspartnere deltager i. Her udover gennemfører Spor 18's medarbejdere kompetenceudviklingsaktiviteter på skolerne, som ikke er finansieret af satspuljeprosjektet, ligesom Spor 18's medarbejdere er i dialog med uddannelsesinstitutionerne om elever, som henvises til Spor 18's åbne rådgivningstilbud.

Spor 18 har en aftale om fast tilstedeværelse på to uddannelsesinstitutioner, Vejle Produktions- og Uddannelsescenter og Study Support Center på Campus Vejle, hvor eleverne kan komme og få rådgivning. Spor 18 kan træffes fysisk på Study Support Centeret 2 gange om ugen og kan benyttes af alle i Vejle Kommune. Der er nyligt lavet en aftale hvor det afprøves at have åben rådgivningstid på Vejle produktionsskole, Sandagergård.

De fleste henvendelser er på mail via spor18 hjemmeside. Samtalerne foregår både på Study Support Centeret, dog primært i Sundhedshusets lokaler.

Nedenstående er oplistet de personer, som er vurderet at være Spor 18's mest centrale samarbejdspartnere på uddannelsesområdet:

- Interview med leder af Datariet Jens Ole Jørgensen
- Interview med leder af Vejle Produktions- og Uddannelsescenter (VPU) Hans Christian Norlyk
- Interview med uddannelsesvejleder Kjeld Petersen fra Study support centret på Campus Vejle
- Interview med leder Pia Ranck af Social- og Sundhedsskolen og kommunal mentor på Social- og Sundhedsskolen Jeanette Jensen
- Interview med Skolehjemsleder Gert Kaimson

Der kommer løbende henvendelser fra andre ungdomsuddannelser end de ovenfor omtalte, hvorfor Spor 18's medarbejdere vurderer, at der er et behov for et tættere samarbejde med øvrige uddannelsesinstitutioner for unge i Vejle Kommune. Men på grund af større efterspørgsel på rådgivning i det åbne anonyme rådgivningstilbud end forventet, har det af ressourcemæssige årsager endnu ikke været muligt at få opstartet fast samarbejde med flere institutioner end de i ovenstående skema beskrevne.

Uddannelsesinstitutionernes samarbejde med Spor 18

Indledning

Formålene med etableringen af Spor 18 er skitseret indledningsvist i evalueringen. I dette afsnit beskrives uddannelsesinstitutionernes vurdering af, hvorvidt Spor 18 bidrager til opfyldelse af mål 2. Det er ikke alle Spor 18's formål, som det er relevant, at uddannelsesinstitutionerne vurderer målopfyldelsen af, ligesom at der er nogle formål, hvor de kun i begrænset omfang kan vurdere målopfyldelsen.

I nedenstående vil målopfyldelsen i forhold til følgende mål blive beskrevet:

- Spor 18 skal være let tilgængeligt tilbud
- Spor 18 skal styrke tidlig opsporing og forebyggelse, sådan at tegn på mental mistrivsel blandt unge ikke udvikler sig senere til alvorlig psykisk sygdom
- Spor 18 skal styrke åbenhed omkring psykisk sårbarhed jf. Sundhedspolitikken
- Spor 18 skal være et fleksibelt tilbud
- Spor 18 skal sikre samlet kendskab til tilbud og erfaringer fra diverse projekter og indsatser, der omhandler mental sundhed, der foregår i kommunen, opsamles og udbredes
- Spor 18 skal udbygge netværks- og relationsdannelse med frivillige organisationer og andre forvaltninger

Beskrivelsen af målopfyldelsen i forhold til målet om, at styrke tidlig opsporing og forebyggelse, sådan at tegn på mental mistrivsel blandt unge ikke udvikler sig senere til alvorlig psykisk sygdom, bliver i nedenstående analyse delt op. Således beskrives tidlig opsporing og forebyggelse for sig. Yderligere bliver uddannelsesinstitutioners vurdering af målopfyldelsen i forhold til tidlig opsporing koblet sammen uddannelsesinstitutionernes vurdering af målet om, at Spor 18 skal styrke åbenhed omkring psykisk sårbarhed. Årsagen til dette er, at Spor 18 ikke har den daglige kontakt med eleverne på skolerne og dermed ikke har muligheden for selv at spotte elever med mistrivsel. Når repræsentanter fra uddannelsesinstitutionerne bliver spurgt til målopfyldelsen i forhold til tidlig opsporing, er det derfor overvejende Spor 18's kompetenceudviklingsaktiviteter for lærere og elever de henviser til i forhold til både styrket åbenhed omkring psykisk sygdom og tidlig opsporing.

Adspurgte til Spor 18's målopfyldelse i forhold til forebyggelse kæder interviewpersonerne overvejende tilgængelighed sammen med muligheden for at forebygge, at mistrivsel udvikler sig til psykisk sygdom. Dette kan ses som et udtryk for, at interviewpersonerne vurderer, at hvis flere unge med mistrivsel får hjælp, får de det forhåbentlig bedre, hvorved at deres mistrivsel ikke senere udvikler sig til psykisk sygdom. Målopfyldelsen i forhold til tilgængelighed og forebyggelse beskrives derfor i nedenstående afsnit samlet.

Tilgængelighed og forebyggelse

Da Spor 18 blev etableret var det et mål, at tilbuddet skulle være let tilgængeligt, og at tilbuddet skal styrke tidlig opsporing og forebyggelse. Som der redegøres for i ovenstående, beskrives tilgængelighed og forebyggelse i dette afsnit samlet.

Erfaringerne fra interviewpersonerne er, at Spor 18 i høj grad lever op målsætningen om tilgængelighed. For flere af interviewpersonerne er det afgørende, at Spor 18's medarbejdere fysisk er tilgængelige, der hvor de unge færdes i forvejen. Dette bidrager ifølge interviewpersonerne til, at rådgivningen for eleverne kommer til at foregå i trygge rammer, hvilket igen bidrager til, at man får fat i flere unge med mistrivsel, end man ellers ville have gjort. Især forstanderen for VPU understreger, at de trygge rammer er vigtige. Spor 18 har i marts i år lavet en aftale(en prøveperiode over 1/2 år) med VPU, hvor Spor 18's medarbejdere kommer ud og rådgiver på VPU hver 14. dag. Det er forstanderen for VPU's vurdering, at flere af hans elever ikke vil kunne overskue at skulle ned i byen for at modtage rådgivningen, hvorfor han vurderer, at Spor 18 får fat i flere unge med mistrivsel hurtigere ved at komme ud på skolen.

Ligeledes nævner flere interviewpersoner i forhold til målet om tilgængelighed det faktum, at der ikke er visitation til Spor 18 som en stor gevinst i forhold til tilbuddets tilgængelighed. Lederen af Datariet kalder Spor 18 for et ”blødere tilbud” i forhold til andre tilbud til målgruppen, eksempelvis i psykiatrien. Det, at der ikke er krav til, hvorfor man henvender sig, gør ifølge lederen af Datariet at det er nemt at bruge Spor 18, hvis personalet på institutionen vurderer, at der er behov for det. I den etablerede psykiatri har lederen af Datariet flere gange oplevet, at hans medarbejdere er blevet afvist, hvis de er kørt hen med ung, som de har vurderet har akut behov for psykiatrisk hjælp, fordi personalet i psykiatrien vurderede, at den unge ikke opfyldte psykiatriens visitationskrav. Sådanne situationer er ifølge lederen af Datariet aldrig forekommet i samarbejdet med Spor 18, som tager alle unge ind uanset, om udfordringerne er store eller små. Ligesom at medarbejderne ifølge ham altid hjælper konstruktivt videre, hvis de ikke kan løse problemet selv.

I forhold til målet om forebyggelse af, at mistrivsel udvikler sig til psykisk sygdom, fortæller lederen af Study Support Centeret om tiden før Spor 18 blev etableret. Børn og Ungeforvaltningen overtog ifølge ham satspuljeprojektet ”projekt 24 timer” (den nuværende ”Ungekontakt”), da projektet overgik til drift. Målgruppen blev tilpasset Børn og Ungeforvaltningens målgruppe, således at der ikke længere var et tilbud til unge med mistrivsel på 18+. I perioden herefter var vejlederne i Study Support Centeret ifølge ham ofte rådvilde i forhold til eleverne på 18+, der viste tegn på mistrivsel, da vejlederne i Study Support Centeret ikke har kompetencerne til at hjælpe disse elever. Derfor var der dengang ifølge ham elever med mistrivsel, som ikke fik den hjælp, som vejlederne vurderede, at de havde behov for.

Ifølge lederen af Study Support Centeret og flere andre af interviewpersonerne, er der for mange unge reelt ikke andre alternativer til Spor 18, som de unge kan overskue at opsøge. Det at benytte eksisterende alternativer til Spor 18 som fx at gå til egen læge kan ifølge interviewpersonerne for nogle elever føles som et stort skridt, hvorimod Spor 18 føles som et lille skridt. Ligeledes nævner flere interviewpersoner, at det også for de ansatte er mere uoverskueligt, hvis de skal hjælpe elever videre til fx egen læge eller psykolog. Lederen af Skolehjemmet vurderer, at hvis tilbud som Spor 18 ikke fandtes, og hans ansatte var nødt til at skulle have fat i elevernes hjemkommuner for at finde ud af, hvilke tilbud, der eksisterer til unge, der mistrives i deres hjemkommune, ville de ikke have ressourcerne til at hjælpe alle unge med mistrivsel videre.

Det er dog ikke alle interviewpersonerne, som ser Spor 18 som eneste mulighed for, at unge med mistrivsel kan få hjælp i form af personlig rådgivning. På Social- og sundhedsskolen er der tilknyttet en kommunal mentor, som er ansat af Jobcenteret i Vejle Kommune, men som har arbejdsplads fuld tid på Social- og sundhedsskolen. Den kommunale mentors opgave er, at hjælpe de unge med udfordringer ud over det faglige, herunder udfordringer med mental mistrivsel. I forhold til opgaven med at tage hånd om og hjælpe unge med mistrivsel videre, føler den kommunale mentor på Social- og Sundhedsskolen sig lige så godt klædt på som medarbejderne i Spor 18. Når hun alligevel nogle gange henviser elever fra Social- og Sundhedsskolen, er det oftest enten af ressourcemæssige årsager, da hun ikke selv har mulighed for at tage dem ind, eller fordi at hun ikke kan få etableret en relation til eleven, der gør, at hun kan hjælpe vedkommende.

Lederen af Social- og Sundhedsskolen og den kommunale mentor på skolen vurderer, at Spor 18's gruppetilbud til de unge supplerer mentorordningens tilbud i forhold til at forebygge at unge med mistrivsel udvikler sig yderligere. Ifølge den kommunale mentor giver gruppetilbuddet en ekstra dimension i støtten til unge med mistrivsel, da de får erkendelse af, at de ikke er de eneste, der har udfordringer med mental mistrivsel.

Leder af Skolehjemmet fortæller, at når personalet på Skolehjemmet henviser de unge med mistrivsel til Spor 18, er det dels når de ikke længere vurderer, at de selv har kompetencerne til at hjælpe den unge videre, og dels af ressourcemæssige årsager når det bliver for tidskrævende at hjælpe den unge videre. Skolehjemmets ansatte henviser også til ungepræsten, når de henviser de unge videre afhængigt af, hvilket tilbud den unge selv ønsker at benytte.

Hovedbudskaber i forhold til tilgængelighed og tidlig opsporing:

- Spor 18's tilstedeværelse på skolen og i området hvor de unge færdes sikrer tilgængelighed og kan derved bidrage til at forebygge, at mistrivselssudfordringer udvikler sig, da flere unge end ellers bliver hjulpet
- Det faktum, at Spor 18 ikke kræver visitation sikrer tilgængelighed og kan derved bidrage til at mistrivselssudfordringer ikke udvikler sig, da flere unge end ellers bliver hjulpet
- For de skoler, der ikke har deres eget tilbud til unge med mistrivsel, er Spor 18 det eneste reelle tilbud - bortset fra ungepræsten – som såvel de unge med mistrivsel og personalet på skolerne kan overskue at benytte. Eksisterende alternativer som fx egen læge opleves som omstændeligt og som "et større skridt" at tage
- Spor 18's gruppeforløb sikrer et relevant tilbud for de unge med mistrivsel ud over den individuelle rådgivning

Styrket åbenhed omkring psykisk sårbarhed og tidlig opsporing

Det var et mål, da Spor 18 blev etableret, at tilbuddet skulle arbejde for styrket åbenhed omkring psykisk sårbarhed som et element i udmøntningen af Vejle Kommunes sundhedspolitik. Som beskrevet i indledningen bliver målopfyldelsen i forhold til styrket åbenhed omkring psykisk sårbarhed analyseret sammen med målet om tidlig opsporing, da interviewpersonerne adspurgt til målopfyldelsen på de to mål overvejende henviser til Spor 18's kompetenceudviklingsaktiviteter for lærere og elever i forhold til både målet om styrket åbenhed omkring psykisk sygdom og tidlig opsporing.

Lederen af Datariet fortæller, at alle eleverne på Datariet i regi af satspuljeprojektet "Mental sundhed" har deltaget i et "mestringsforløb" gennemført af Spor 18' medarbejdere med fokus på mental trivsel. I kraft af at kurset var for alle eleverne, bidrog det til at sætte fokus på og skabe åbenhed om, at psykisk mistrivsel er en del af nogle unges hverdag.

Ligeledes har lederen af Skolehjemmet oplevet, at der via Spor 18's kompetenceudviklingsaktiviteter for de unge skabes tid og rum til at få i talesat unges udfordringer med mistrivsel, hvilket efter hans vurdering bidrager til tidlig opsporing og til at skabe større åbenhed omkring mental mistrivsel. Lederen af Skolehjemmet nævner et konkret eksempel, hvor en elev et par uger efter, at Spor 18 havde afholdt et arrangement for eleverne og de ansatte på skolen om mental mistrivsel, havde opsøgt en af de ansatte og fortalt, at han havde det dårligt psykisk. Dette havde ført til, at elevens forældre blev kontaktet, og der blev taget hånd om hans udfordringer. Det er lederen for Skolehjemmets vurdering, at arrangementet med Spor 18 var afgørende for, at det for eleven blev muligt at sætte ord på, og at det blev legalt for ham at komme og sige det.

Social- og Sundhedsskolen har desuden via satspuljeprojektet "Mental sundhed" arbejdet sammen med Spor 18's medarbejdere om kompetenceudvikling af lærere og og skal igang med at undervise elever i forhold til emner omkring mental mistrivsel. Her er det lederen af Social- og Sundhedsskolen og den kommunale mentors vurdering, at dette bidrager til tidlig opsporing og styrket åbenhed omkring psykisk sygdom ved, at der kommer mere fokus på emnet mental mistrivsel blandt lærerne i forhold til at spotte eleverne, som mistrives og eleverne i forhold til at være opmærksomme på hinanden.

Lederen af Study Support Centeret peger på de fysiske rammer i Study Support Centeret, hvor Spor 18 to gange ugentligt har træffetid som bidragende til at styrke åbenhed omkring psykisk sårbarhed. Spor 18 har mulighed for at benytte et aflukket lokale i Study Support Centeret, men som udgangspunkt foregår deres rådgivning i samme åbne rum, som hvor den øvrige rådgivning i Study Support Centeret om fx studieretning eller privat økonomi foregår. Dette bidrager ifølge lederen af Study Support Centeret til af afstigmatisere det at have mentale udfordringer, da det ifølge ham signalerer til de unge, at det at have brug for hjælp til at håndtere mentale udfordringer ikke er værre end at have brug for hjælp til at håndtere valg af studieretning eller rod i privatøkonomien.

Hovedbudskaber vedrørende styrket åbenhed omkring psykisk sårbarhed:

- Spor 18's kompetenceudviklingsaktiviteter for elever og ansatte bidrager til at skabe åbenhed omkring psykisk sårbarhed, da det øger opmærksomheden omkring emnet og bidrager til, at de unge får lettere ved at tale om psykisk sårbarhed
- Spor 18's kompetenceudviklingsaktiviteter for elever og ansatte bidrager til at sikre tidlig opsporing, da lærerne får større fokus på at spotte elever med mistrivsel, og eleverne bliver mere opmærksomme på at handle på egen og kammeraternes mistrivsel
- Spor 18's tilstedeværelse i det åbne rådgivningsrum i Study Support Centeret bidrager til at skabe åbenhed omkring psykisk sårbarhed, da det bidrager til at ligestille udfordringer med mental trivsel med øvrige udfordringer, som der rådgives om i Study Support Centeret

Fleksibilitet i Spor 18

Det var et mål, da Spor 18 blev etableret, at det skulle være et fleksibelt tilbud. Denne målsætning vurderer alle interviewpersonerne, at Spor 18 lever op til. Interviewpersonerne, som alle er involveret i satspuljeprojektet "Mental Sundhed", mener dog, at det kan være vanskeligt at adskille, hvad der er Spor 18's aktiviteter, og hvilke aktiviteter der hører under satspulje projektet "Mental sundhed". Ifølge dem er det de samme personer, der indgår, og de samme formål, som understøttes.

Forstanderen for VPU vurderer, at nogle af de kurser, som blev holdt i regi af "Mental sundhed" var for overordnede og for lidt praksisnære for hans medarbejdere. Da han har svært ved at adskille aktiviteterne, som i gang sættes henholdsvis i regi af "Mental Sundhed" og Spor 18, har det derfor været vigtigt for ham med dialog med Spor 18's medarbejdere om VPU's behov i forhold til den forestående kompetenceudvikling om angst og stress, som gennemføres i regi af Spor 18 i april i år. Det er hans vurdering, at Spor 18's medarbejdere i denne dialog har været meget lydhøre og fleksible, og han har gode forhåbninger til udbyttet af den forestående kompetenceudvikling.

Lederen af Datariet har gode erfaringer med aktiviteterne igangsat i regi af satspuljeprojektet "Mental sundhed". Bl.a. nævner han, at der blev afholdt mestringskurser for alle Datariets elever om mental sundhed, ligesom at der blev afholdt en workshop for lærerne i kraft af satspuljeprojektet. Det er hans vurdering at samarbejdet med Spor 18 i satspuljeprojektet har bidraget til at opbygge kendskab og tillid til Spor 18's medarbejdere. Dette samarbejde ansporer ifølge ham til videre samarbejde omkring unge med mistrivsel uden for satspuljeprojektet som fx det forestående kompetenceudvikling af Datariets medarbejdere, som Spor 18 gennemfører i april i år. Det er lederen for Datariets vurdering, at ligegyldigt om samarbejdet drejer sig om aktiviteter vedrørende satspuljeprojektet eller andre aktiviteter, er Spor 18's medarbejdere opsøgende i forhold til at lave aktiviteter, der opfylder Datariets behov for at understøtte deres elever med mistrivsel, hvilket for ham er et udtryk for medarbejderne i Spor 18's fleksibilitet. Ligeledes udtrykker han stor tilfredshed med institutionens udbytte af deltagelse i aktiviteterne.

I tråd med dette vurderer lederen af Social- og Sundhedsskolen, at Spor 18's medarbejdere har været lydhøre overfor at tilrettelægge kompetenceudvikling for målgruppen af lærere på Social- og Sundhedsskolen, som i forvejen har en del kendskab til forskellige former for mental mistrivsel.

Hovedbudskaber vedrørende fleksibilitet:

- Spor 18's medarbejdere er meget lydhøre og tilpasser deres aktiviteter efter uddannelsesinstitutionernes behov

Udbredelse af kendskab til tilbud og erfaringer vedrørende mental sundhed

Yderligere et mål, da Spor 18 blev etableret, var at sikre samlet kendskab til tilbud og erfaringer fra diverse projekter og indsatser, der omhandler mental sundhed, der foregår i kommunen, opsamles og udbredes. Derved forankres og kvalificeres Vejle Kommunes forebyggelsesindsatser og tilbud indenfor mental sundhed yderligere.

Det er begrænset, hvor meget repræsentanterne for uddannelsesinstitutionerne kan bidrage med i vurderingen af Spor 18's målopfyldelse på dette mål. Flere af interview personerne peger dog på, at "den sociale vejviser", som Spor 18 har udarbejdet og introduceret til institutionerne, er et godt redskab til at skabe overblik over lokale tilbud og aktiviteter til psykisk sårbare og deres pårørende. Den kommunale mentor på Social- og sundhedsskolen fortæller, at hun bruger "Den sociale vejviser" meget, og at hun herigennem har fået større kendskab til fx Psyk Info's tilbud til målgruppen og derfor benytter sig mere af det.

Hovedbudskab vedrørende udbredelse af kendskab til tilbud og erfaringer vedrørende mental sundhed:

- Den sociale vejviser udarbejdet af Spor 18 er et godt redskab til at skabe overblik over lokale tilbud og aktiviteter til psykisk sårbare og deres pårørende

Udbyggelse af netværks- og relationsdannelse med frivillige organisationer og andre forvaltninger

Et mål for Spor 18 ved etableringen var, at tilbuddet skulle bidrage til at udbygge netværks- og relationsdannelse med frivillige organisationer og andre forvaltninger. Det er kun en enkelt interviewperson på uddannelsesinstitutionerne, som kan bidrage til vurderingen af Spor 18's målopfyldelse af dette mål. Således fortæller lederen af Datariet, at en af Spor 18's medarbejdere har kontaktet ham med henblik på at sikre et lokale på skolen til den frivillige organisation "Ventilen", der arbejder for at hjælpe ensomme unge af med deres ensomhed. Dette var han meget positiv overfor, da han gerne ser, at skolens lokaler bliver brugt udover skolens mødetider, ligesom han vurderer, at flere af eleverne på skolen kan have gavn af tilbuddet.

Hovedbudskab vedrørende udbyggelse af netværks- og relationsdannelse med frivillige organisationer og andre forvaltninger:

- Der er i et tilfælde etableret samarbejde mellem en institution og en frivillig organisation på foranledning af Spor 18

Dette var essensen af interviews af uddannelseslederne på ungdomsuddannelserne. Nu følger interview af de unge som er en del af målopfyldelsen af Mål 1 i kommissoriet.

Interview med brugere

Marts – April 2016

Der er gennemført 6 interviews med unge som har været i kontakt med SPOR18

Køn/alder: Mand (B:?)(P:19) (J:23)

Kvinde (N:25) (NT:22) (H:21)

1. *Hvad havde du brug for hjælp til, da du kontaktede Spor18?*

B: Havde det dårligt, er vokset op i dysfunktionelt hjem, havde tankemylder, var devaluerende, havde uro. Havde overværet seksuelt overgreb i hjemmet, sov dårligt, var bekymret for søskende. Havde tidligere gået i Headspace i anden kommune, kontaktede Vejle kommune for at blive henvist til lignende tilbud.

P: Havde brækket et ben og var påvirket psykisk af dette, havde familieproblemer, var i tvivl om fremtidsplaner – usikkerhed omkring uddannelse mv.

N: Havde brug for hjælp til at finde mig selv og til at komme tilbage på sporet igen. Var trist. Mor havde hørt om det nystartede tilbud, var med helt fra starten.

J: Havde svært at være sammen med mange nye mennesker – gav udfordringer på studiet. Har tidligere haft depression – ville forebygge forværring gennem samtaler i Spor18

NT: Var trist og havde lavt selvværd pga. somatisk lidelse

H: var afsluttet i børne- og ungdomspsykiatrien med angst problematik, havde brug for fortsat støtte

2. *Hvordan var det at have samtaler i Spor18?*

B: Det var givende i forhold til aktuelle problemstillinger - det var ikke dybe psykologsamtaler, men der blev givet strategier til at håndtere senfølger af tidligere traumer. Følte stort engagement fra rådgivere, oplevede at få positiv hjælp fra en voksen.

P: Det lettede meget, har været vant til at klare alt selv, derfor rart at have en at vende problemer med. At få lettet hjertet.

N: Det er rart at have samtaler med nogle, der kan se tingene udefra og ikke er personligt indblandet. Fik redskaber til at leve i nuet, frem for hele tiden at ville se fremad. Tage tingene, som de kommer.

J: Det er hårdt at have samtaler, specielt i starten, der blev åbnet for et gammelt sår, men var nødt til at få arbejdet med nogle problemområder for at kunne håndteret dem – hjælper at få delt det med andre.

NT: Det var rigtig godt for mig, fik det hurtigt bedre af samtalerne.

H: Jeg fik gennem netværkskort et billede af, at jeg havde et større netværk end jeg troede. Igennem kurset redskaber til at spejle sig i andre samt identificere angstniveau og mulige redskaber (afledningsstrategier, bruger stadig disse redskaber)

3. *Hvilke redskaber/hjælp/støtte/muligheder som I talte om i rådgivningen, virkede meningsfulde for dig?*

B: Brugte meget visuelle redskaber – hvilket gav overblik over egen tankeverden, en form for kognitiv terapi. Arbejdede med vrede – i trafiksignalet – fik redskaber til at forblive i det grønne felt. Fik struktur på tanker. Bruger stadig ”trafiksignalet”.

P: Føler, at rådgiver virkelig er der for at hjælpe, har bl.a. hjulpet med henvisning til psykiatrien, samt fulgt med til 1. samtale. Meget forskellige samtaleemner vendes alt efter aktuelle behov, hjælp ift. uddannelse, Borgerservice etc. Et problem af gangen. Har ikke familiært netværk at trække på.

N: Har brugt/bruger en del redskaber fra Mental topform kursus – f.eks. husk på positive oplevelser i løbet af dagen, motion, vejtrækningsøvelser, ses stadig med socialt netværk fra kursusgruppen

J: Anvender såvel samtale, men også mere visuelle billeder i Spor18. Har fået redskaber med til at tackle svære situationer – forbereder sig mentalt på svære situationer.

NT: Fik gode redskaber med, som jeg stadig anvender – f.eks. at huske på 3 positive ting, der er sket hver dag samt huske på de gode relationer i mit netværk, de mennesker som holder af mig og vil støtte mig.

4. *Hvad gjorde du så efter samtalen?*

P: mere gejst til at kæmpe videre efter samtale med rådgiver – virker motiverende

5. *Er du begyndt at gøre noget andet, end det du har gjort tidligere, efter du fik rådgivning?*

B: Tanker og følelser er blevet mere overskuelige, man kender sig selv bedre, ved hvad man står for, hvorfor man tænker, handler og føler som man gør – lettere at arbejde med sig selv. Svært og barskt søskendeforhold – følte sig som en dårlig storebror. Arbejder stadig med at være en god bror. Søvnproblemer pga. tankemylder

P: Fået vejledning til at tackle familieproblemer. Får hjælp ift. uddannelsesvalg/oversigt – også i samarbejde med uu vejleder.
Ser mere lyst på alting, var tidligere meget negativt indstillet. Samtalerne har gjort mig mere positivt indstillet, fordi jeg nu har en at dele problemerne med, en at læsse af på.

N: Er blevet bedre til at være i nuet, få det bedste ud af dagen i stedet for hele tiden at se fremad mod noget andet.

J: Det er svært at sige, men tror, at omgivelserne kan mærke en positiv udvikling hos mig

H: Hjælp til at identificere angsten, hvor kommer den fra, er den reel? Det hjælper

6. *Har du fået mere tiltro til dig selv (self efficacy) og til at du kan klare dine problemer, og blive i uddannelse/job?*

B: Har tit følt livet meningsløst, men gennem samtaler i Spor18, er det blevet nemmere at få hverdagen til at fungere samt mobilisere indre styrke og balance, kender mig selv bedre – mere tiltro til mig selv. Har også arbejdet med sociale kompetencer. Tror, der ville have været brug for psykiatrisk hjælp, hvis der ikke havde været et tilbud i SPOR18.

N: Jeg har udviklet mig med alderen. Havde ikke været samme sted i dag, hvis jeg ikke havde fået hjælp i Spor18. Er blevet bedre til at tackle udfordringer, mærke egne grænser og hvad der er godt for mig. Er færdiguddannet bygningsmaler, men ønsker ikke at fortsætte i det erhverv. Er pt. Sygemeldt, det var for hårdt at være jobsøgende. Er meget opmærksom på, hvordan jeg har det, vil undgå stress, kan mærke at det har været godt at være sygemeldt. Skal snart i gang igen, der er tale om at få en mentor, vil sparre med denne om fremtidig erhverv samt rammer for trivsel

J: har fået mere ro indeni, kan bedre være blandt mange mennesker nu. Vil gerne tro på, at jeg har fået redskaber til at tackle situationer bedre – slås bl.a. med tankemylder. Har formået at holde fast i studiet, selvom det har været hårdt, er meget glad for det. Ved at jeg skal fortsætte på et studie i en anden by til sommer

P: Har altid selv taget hånd om og ansvar for tingene, det er uændret.

NT: Har fået et mere positivt livssyn, hvilket har hjulpet mig ift. Uddannelse. Er i gang med HG og har lige søgt elevplads, er lettet over at vide, hvilken vej jeg gerne vil.

H: Fuldførte HF, arbejdede med dette som mål i Mental topform kursus, fik støtte og redskaber her til at holde fast og gennemføre. Har nu arbejde i butik, stort skridt i forhold til det sociale, det går godt.

7. *Har du fået nye kontakter, netværk/venner, efter du har været i rådgivningen? - fx på uddannelsen eller andre sociale sammenhænge?*

B: Det sociale er stadig en udfordring, arbejder stadig for at udvide netværk – pt. Gennem TUBA.

P: Er blevet bedre til at åbne op og tale med fremmede. Taler nu med mange flere på skolen. Havde tidligere svært ved at tale med andre. Men i forlængelse af samtalerne, er jeg blevet bedre til at åbne op og det har gjort det nemmere at åbne op for samtale med andre også.

N: Ja gennem Mental topform kursus – ses stadig med 5 fra gruppen i Frivillighedshuset. Har fået særlig en god veninde, som jeg taler meget åbent med. Har bl.a. fået hjælp gennem Mormor tilbud – bl.a. aflastning fra hjemmet etc.

Har tidligere været socialt udfordret – har ikke haft tætte veninder, mest voksenkontakt i folkeskolen. Ikke haft gode veninder på teknisk skole.

J: er ikke socialt anlagt, men har det ok på holdet

NT: Er blevet mere opmærksom på, hvilke gode relationer, jeg har i mit netværk og har fået sorteret ud i mindre gode relationer.

H: Ses stadig med 4 piger fra Mental topform kursus hver 14 dag. Er dog stadig socialt udfordret

8. Hvis du er begyndt at hænge ud med andre, hvad laver I så sammen?

N: hygger sammen, støtter hinanden i at holde fast i de gode redskaber fra mental topform

9. Kan I tale om ting, der er svært for jer i jeres hverdag?

P: ja, men nogle ting er bedre at tale med rådgiver om.

10. Har du forslag til noget, der kunne gøres anderledes/andre tiltag?

B: Dyrt med behandling hos fx psykolog – kunne være fint at etablere et sådan tilbud til unge i forlængelse af Spor18 rådgivning, kunne tilbydes mere dybdegående behandling – i et mere økonomisk tilbud. Mange unge går rundt derude med tunge problemstillinger.

P: Vil gerne, at det er en selvfølge, at rådgiver f.eks. kan tage med til møder i psykiatrien, kommunen etc. Var ikke selv kommet af sted til f.eks. Psykiatrien uden rådgivers støtte. Godt at professionelle samarbejdspartnere samarbejder/taler sammen for at koordinere støtte, f.eks. Spor18 og UU vejleder – ift. Skole, fremadrettet uddannelse.

N: Godt at have muligheden for at komme i Frivillighedshuset efter afsluttet Mental topforms kursus. Godt fortsat at mødes, have et netværk og støtte hinanden.

J: svært at skifte rådgiver undervejs, man opbygger tillid til sin rådgiver og åbner sig, det kan virke uoverskueligt at åbne sig for en ny.

11. Hvad var det vigtigste, du tog med dig derfra?

B: Har gennem en anerkendende tilgang lært at se sig selv som mønsterbryder, at forstå at jeg klarer det godt, fået synliggjort egne ressourcer – øget selvværd. Evnen til at give sig selv en ”mental krammer”. Styrke til at kæmpe videre.

P: Har fået tiltro til systemet igen, har tidligere følt sig svigtet. Har fået en bedre hverdag af at kunne ”læsse af” til samtalerne.

N: At være til stede i nuet, at fokusere på mine egne følelser frem for hele tiden at please andre, lære at sige fra.

J: mere selvtillid og overskud til at rumme mennesker omkring mig

NT: Har fået et mere positivt livssyn

H: Fået forståelse for, at jeg ikke er den eneste unge, der har det svært. Man kan godt føle sig lidt alene i verden med sine problemer.